

Onze zoektocht naar

Sierżant Feliks Gawlak

28 November 2018
Fausto Beijne & Bas Krol

Sierżant Feliks Gawlak

Kaczanowo 14/05/1918 - Eindhoven 28/08/1942

Nationaliteit	Pools
Functie	Radiotelegrafist
Rang (Polen)	Sierżant
Rang (RAF)	Flight Sergeant
Divisie	305 (P) Sqdn (RAF Hemswell)
RAF Service No.	781591

Crew

Sgt. Jan Pytlak, piloot

- (geboren 16 januari 1918 in Szamotułach, nabij Poznań)

F/Lt Antoni Kiewnarski, navigator

- (geboren 26 januari 1899 in Moskou)

F/Sgt Feliks Gawlak, radiotelegrafist

- (geboren 14 mei 1918 in Kaczanowo)

Sgt Józef Janik, schutter

- (geboren 6 januari 1914 in Brzostek p Jasło)

Sgt Tadeusz Frankowski, schutter en bommenrichter

- (geboren 2 augustus 1920)

v.l.n.r. Sgt. Jan Pytlak, FI/Lt. Antoni Kiewnarski, Sgt. Feliks Gawlak, Sgt. Tadeusz Frankowski, FI/Sgt. Józef Janik.

Onderscheidingen

Order Virtuti Militari (5e klasse)	Krzyż Walecznych (4 keer)	Medal Lotniczy (2 keer)
		

Verslag

Feliks Gawlak werd geboren op 14 mei 1918 in Kaczanowo, Polen. Tijdens de tweede wereldoorlog maakte Gawlak deel uit van 305 Polish Bomber Squadron, een Poolse squadron dat deel uitmaakte van de Britse Royal Air Force. Na de inval van Polen door Duitsland in 1939, vluchtten veel Poolse soldaten via het zuiden naar Frankrijk, waar zij voor de Franse luchtmacht vochten. Na de Franse overgave werden de meeste van deze piloten geëvacueerd door het Verenigd Koninkrijk en ondergebracht in speciale Poolse squadrons bij de Royal Air Force. Alhoewel er geen documenten beschikbaar van zijn, is het aannemelijk dat Feliks Gawlak op deze manier ook in het Verenigd Koninkrijk terecht is gekomen.

In 1941 en 1942 nam Gawlak deel aan verschillende missies, zoals bombardementen op Keulen, Boulogne, Duisburg en Flensburg. De laatste missie van Gawlak startte op 27 augustus 1942 om 20:45 op RAF Hemswell in Lincolnshire, Verenigd Koninkrijk.

Op 27 augustus 1942 om kwart voor negen 's avonds vertrok de bemanning met hun Vickers Wellington mark IV, serienummer Z1245 en call sign SM-D vanaf RAF Hemswell in het Engels Lincolnshire. Het doel van de missie, waar 21 Wellingtons, 5 Stirlings, 3 Lancasters, 1 Halifax en 1 Hampden aan meededen, zijn de Henschel vliegtuigfabrieken in Kassel, aan de rivier de Fulda in Duitsland. De bemanning van de Z1245 bereikte de stad echter niet en kreeg orders door te vliegen naar Münster. Tijdens de vlucht terug naar Hemswell werd het vliegtuig beschoten door de Duitse nachtjager gevlogen door Majoor Steib van de Nachtjagdgeschwader 1 (*eins*). Boven Eindhoven probeerde Pilot Pytlak zijn beschadigde kist buiten de stad te landen, maar deze poging was tevergeefs. De bemanning werd gedwongen het toestel te verlaten, dit lukte navigator Kiewnarski en boordschutter Frankowski. De rest van de bemanning slaagde hier helaas niet in en stortte rond half 1 's nachts in de nacht van 27 op 28 augustus neer bij Woenselsestraat 101, van de familie Renders, in Vlokhoven. Het startstuk van het toestel kwam neer op de bovenverdiepingen van nummers 103 en 105, van de familie van Liempt. De crash kostte naast de levens van Jan Pytlak, Józef Janik en Feliks Gawlak ook die van vijf mensen op de grond.

Het neerkomen van het staartstuk leidde tot de dood van Petrus van Liempt, Wilhelmina van Liempt-Terheijden, Catharina van Liempt, Maria van Liempt en W. Renders.

Feliks Gawlak werd begraven op de Gemeentelijke Begraafplaats Woensel "De Oude Toren", plot JJ 118-119.

Voor zijn verdiensten bij de Poolse luchtmacht ontving Gawlak verschillende onderscheidingen, waaronder de zilveren Orde Virtuti Militari. Dit is de hoogste militaire onderscheiding van Polen, vergelijkbaar met de Militaire Willems Orde.

Logboek

Datum	Gevonden informatie	Bron
28/11/18	Na Gawlak en RAF te hebben gegoogled komen wij erachter dat de voornaam van onze soldaat Feliks is, zijn RAF service nummer is 781591. Via zijn dienst nummer vinden wij ook 2 sites die dezelfde informatie over zijn geboortedatum en onderscheidingen geven. Wij gaan er dus van uit dat deze kloppen. Feliks is geboren op 14 mei 1918 in Kaczanowo, Polen. Ook heeft hij verschillende militaire onderscheiding mogen ontvangen.	https://listakrzystka.pl/en/gawlak-feliks/ https://www.tracesofwar.nl/persons/76163/Gawlak-Feliks.htm http://www.aircrewremembered.com/AlliedLossesIncidents/?q=781591
28/11/18	Namen van de alle bemanningsleden tijdens de missie van 28 augustus 1942 en het RAF service nummer van Gawlak: 781591. Ook stond hier het SGLO referentienummer van de crash. Op deze site staat ook een foto met leden van 305 squadron, wij zijn er niet in geslaagd Feliks te vinden.	https://www.backtonormandy.org/the-history/air-force-operations/airplanes-allies-and-axis-lost/wellington/9744-Wellington9744.html
28/11/18	Studiegroep Luchtoorlog - Loss chart van de vlucht van Gawlak. Vickers Wellington IV met serienummer Z1245 en call sign SM-D, behorende tot het 305 Sqdn. Vliegtuig is op 27 augustus 1942 vanaf RAF Hemswell vertrokken met als doel Kassel te bombarderen. Het vliegtuig is op de 28e om half 1 's nachts neergeschoten door de nachtjager van Majoor Steib behorende tot de Nachtjagdgeschwader 1. 3 van de 5 bemanningsleden overleden, 1 werd gearresteerd en Sergeant Frankowski is ontsnapt.	https://www.verliesregister.studiegroepluchtoorlog.nl/rs.php?aircraft=&sglo=T1797&date=&location=&pn=&unit=&name=&cemetery=&airforce=&target=&area=&airfield=
28/11/18	Door 305 Sqdn. te googlen vonden wij informatie over de geschiedenis ervan. Hier was veel informatie over de missies van het squadron te vinden maar niks over Feliks Gawlak. De site bezit echter wel meer pagina's over het squadron die wij in de volgende les willen onderzoeken.	http://www.polishsquadronsremembered.com/305/305_story.html
5/12/18	Door het serienummer van het vliegtuig op te zoeken komen wij op de site van aviation safety, waar wij nogmaals een verslag vinden over de vlucht die onze eerdere gegevens bevestigt. Deze site heeft als voornaamste bron het verliesregister, waar wij al onze eerdere gegevens over de vlucht vandaan hebben gehaald.	https://aviation-safety.net/wikibase/wiki.php?id=52583

5/12/18	Door te zoeken naar de leider van deze vlucht: sergeant Pytlak, komen wij op de site van air crew remembered. Hier staat dat de vlucht van Gawlak onderdeel was van een grote operatie van de RAF op Kassel waar 31 vliegtuigen aan deelnamen, uit verschillende squadrons. Ook vinden wij hier een foto van alle bemanningsleden van de vlucht.	http://www.aircrewremembered.com/pytlak-jan.html
5/12/18	Wij besloten onderzoek te doen naar de 2 overlevenden van de crash, te beginnen met Antoni Kiewnarski, wij stuitten daarbij op een erg interessant verhaal. Kiewnarski is gevangen genomen net als Frankowski, Frankowski is tijdens de behandeling van zijn wonden ontsnapt, hier willen we later meer onderzoek naar doen. Kiewnarski is naar gevangenkamp Stalag Luft III, bij Sagan in Polen gestuurd. Hij was vervolgens 1 van de 76 mannen die deelnamen aan de great escape, een geslaagde ontsnapping uit het kamp. Kiewnarski kwam uiteindelijk samen met Kaz Pawluk terecht in Hirschberg, waar zij werden gearresteerd. Kiewnarski was vervolgens 1 van de 50 mannen die door de gestapo is geëxecuteerd vanwege de ontsnapping, zijn naam staat op het PAF memorial in Northolt. Gawlak staat ook op dit monument bleek toen we deze namen na gingen. Kiewnarski is uiteindelijk begraven in Poznan.	https://en.m.wikipedia.org/wiki/Antoni_Kiewnarski http://www.polishwargraves.nl/info/mem.northolt.2007.pdf http://www.yorkshire-aircraft.co.uk/aircraft/yorkshire/york42/w5566.html
6/12/18	Ons onderzoek naar Frankowski leidde ook tot een interessant verhaal. Wij vonden het MI9 verslag over Frankowski's geslaagde vluchtpoging naar Gibraltar waar vanuit hij terug is gevlogen naar het Verenigd Koninkrijk. Frankowski beschrijft hoe hij via verschillende dorpen waar hem hulp werd geboden uiteindelijk in België aankwam. Toen hij hier om hulp vroeg en zei van de RAF te zijn, zei een priester dat hij hem ging aangeven bij de gestapo. Frankowski greep naar zijn zak alsof hij een revolver had en liep achteruit weg. De priester riep meer mensen, uiteindelijk begonnen politie en het leger naar hem te zoeken. Via een kanaal bereikte hij Wallonië, vanwege zijn tijd bij de Poolse luchtmacht in Frankrijk sprak hij Frans en kon hij mensen om hulp vragen. Hij kwam in contact met een verzetsorganisatie die hem heeft geholpen met zijn weg naar Spanje.	http://www.polishsquadronsremembered.com/reports/ER_305_Frankowski.htm
10/12/18	We hebben wat onderzoek gedaan naar de Poolse militaire archieven, de kans dat hier	http://caw.wp.mil.pl/en/80.html

	documenten van Gawlak liggen is erg groot. Wij krijgen hier helaas geen toegang tot tenzij wij betalen en de documenten schriftelijk aanvragen.	http://www.ank.gov.pl/en/wystawy-i-galerie/polish-soldiers-on-the-front-in-world-war-ii https://www.familysearch.org/wiki/en/Poland_Military_Records
12/12/18	Één van de bronnen uit de wikipedia pagina over Kiewnarski trok onze aandacht: een Yale document. Hieruit bleek uiteindelijk dat de moord op Kiewnarski is gebruikt als bewijsmateriaal voor de Neurenberger processen.	http://avalon.law.yale.edu/imt/03-04-46.asp
12/12/18	Door in het Nederlands te zoeken naar neergestorte vliegtuigen rondom Eindhoven komen wij terecht op een pagina van het Brabants Historisch Informatie Centrum. Op deze pagina worden alle crashed van 1942 genoemd, ook die van Gawlak. Onze informatie wordt hier nogmaals door bevestigd.	https://www.bhic.nl/ontdekken/verhalen/neergestorte-vliegtuigen-op-en-rond-vliegveld-eindhoven-1942
12/12/18	Een poolse site met algemene informatie over het 305 squadron schrijft dat het squadron samen met 304 squadron bestond uit Poolse soldaten die na de inval van Polen voor de Franse luchtmacht zijn gaan vechten en uiteindelijk geëvacueerd zijn naar Groot-Brittannië. Als referentie wordt http://polishairforce.pl/ genoemd, samen met http://www.polishsquadronsremembered.com/ en http://lostbombers.co.uk/ , deze willen wij de volgende lessen gaan bekijken.	https://en.valka.cz/topic/view/18163/305-polska-perut-RAF-1940-1947
14/12/18	polishairforce.pl bevatte een lijst met Polen die in Frankrijk hebben gevochten, maar deze is incompleet. Het is nog steeds aannemelijk dat Gawlak er 1 van was omdat hij in 1940 naar Groot-Brittannië kwam. We vinden op deze site een lijst met alle vluchten van Kiewnarski waaruit blijkt dat Gawlak tien dagen voor de crash al een missie met Kiewnarski en Frankowski uitvoerde om Flensburg te bombarderen. De andere websites die wij wilden onderzoeken hadden alleen maar informatie die wij zelf ook al hadden.	http://polishairforce.pl/ http://www.polishairforce.pl/1kiewnarski.html
14/12/18	Door Gawlak in te typen in de zoekmachine van polishairforce.pl vinden wij nog 3 missies van Gawlak: 16-17 juni 1941; Aanval op Duisburg, 21-22 juni 1941; Aanval op industriegebied rondom Keulen, 24-25 juni 1941; Bombardement op de droogdokken van Boulogne. Ook wordt hier nogmaals onze info over de crash bevestigd.	http://www.polishairforce.pl/1kiewnarski.html http://www.polishairforce.pl/dyw305straty.html

22/12/18	In de archieven van het Sikorski museum vinden wij 2 dagboeken van het 305 squadron waar Gawlak in vermeld staat. Wij kunnen het alleen niet lezen. In verslag V37/8a wordt Gawlak vermeld op pagina's 9, 10, 11, 13, 24 en 28. In V37/9 wordt zijn overlijden op pagina 17 beschreven. Het sikorski instituut bevat heel veel openbare documenten over de Poolse luchtmacht in Engeland, wellicht ook over Gawlak. Wij hebben helaas niet de tijd en het juiste niveau Pools om al deze documenten ook te bekijken.	http://www.pism.co.uk/page2_documents.htm																								
7/01/19	Door nogmaals Gawlak te googelen komen wij op deze site waar wij een nieuwe foto van Gawlak zien. De rest van de informatie is ons onderhand al bekend. Op een andere site komen wij weer dezelfde informatie tegen, ditmaal met de foto die wij al eerder hadden gevonden. Wij proberen meer te vinden door naar de site van de Commonwealth War Graves Commission te gaan, helaas staat hier niets nieuws. Maar het is wel een goede site om mee te bevestigen dat onze informatie correct is.	http://www.polishwargraves.nl/ned/1081.htm https://www.niebieskaeskadra.pl/?control=8&id=297 https://www.cwgc.org/find-war-dead/casualty/7503456/gawlak.-feliks/																								
9/01/19	Door nog meer op te zoeken over de 305 Sqdn, hebben wij deze website gevonden. Op deze website staan meerdere foto's van de 305 Sqdn waaronder de foto rechts, die wij al eerder hadden gevonden. We weten nog steeds niet of Gawlak ook op deze foto staat, of dat hij op een van de andere foto's staat, ze zijn namelijk niet heel scherp.	http://www.305squadron.com/REAL305PICTUREPAGE.html 																								
16/01/19	De nationale archieven van het Verenigd Koninkrijk schrijven dat er veel Polen na de oorlog naar het Verenigd Koninkrijk zijn gekomen. Wij proberen te achterhalen of er familie van Gawlak tussen zit, maar omdat alle documenten die relaties tussen mensen beschrijven vanwege privacy niet beschikbaar zijn, is dit nogal lastig. Wel vinden we hier 3 mensen met de naam Gawlak die vlak na de oorlog zijn verhuisd.	http://discovery.nationalarchives.gov.uk/details/r/C12418247 <table border="1"><tr><td>Gawlak, Jozef</td><td>Poland</td><td>30/4/73</td><td>Harlow, Essex</td></tr><tr><td>Gawlak, Jozef</td><td>Poland</td><td>01/1/92</td><td>G. 167954</td></tr><tr><td>Gawlak, Jozef</td><td>Poland</td><td>30/4/73</td><td>Harlow, Essex</td></tr><tr><td>Gawlak, Jozef</td><td>Poland</td><td>01/1/92</td><td>G. 167954</td></tr></table> http://discovery.nationalarchives.gov.uk/details/r/C11194793 <table border="1"><tr><td>Gawlak, Donald Wladyslaw</td><td>of uncertain nationality</td><td>5/11/79</td><td>Wotton, Wiltshire</td></tr><tr><td></td><td></td><td>03/05/00</td><td>G. 167954</td></tr></table>	Gawlak, Jozef	Poland	30/4/73	Harlow, Essex	Gawlak, Jozef	Poland	01/1/92	G. 167954	Gawlak, Jozef	Poland	30/4/73	Harlow, Essex	Gawlak, Jozef	Poland	01/1/92	G. 167954	Gawlak, Donald Wladyslaw	of uncertain nationality	5/11/79	Wotton, Wiltshire			03/05/00	G. 167954
Gawlak, Jozef	Poland	30/4/73	Harlow, Essex																							
Gawlak, Jozef	Poland	01/1/92	G. 167954																							
Gawlak, Jozef	Poland	30/4/73	Harlow, Essex																							
Gawlak, Jozef	Poland	01/1/92	G. 167954																							
Gawlak, Donald Wladyslaw	of uncertain nationality	5/11/79	Wotton, Wiltshire																							
		03/05/00	G. 167954																							
16/01/19	Wij sluiten ons onderzoek af en beginnen met het schrijven van ons verslag.																									